

Vlaams
Parlement

ingediend op **423** (2014-2015) – Nr. 3
16 maart 2016 (2015-2016)

Verslag

namens de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering en Stedenbeleid
uitgebracht door Nadia Sminate

over de nota van de Vlaamse Regering

ingediend door viceminister-president Liesbeth Homans

Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2015-2019

Samenstelling van de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid:

Voorzitter: Mercedes Van Volcem.

Vaste leden:

Sofie Joosen, Bert Maertens, Marius Meremans, Willy Segers, Nadia Sminate, Peter Wouters;
Bart Dochy, Michel Doomst, Ward Kennes, Koen Van den Heuvel;
Marnic De Meulemeester, Mercedes Van Volcem;
Kurt De Loor, Els Robeyns;
Ingrid Pira.

Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Andries Gryffroy, Jan Hofkens, Lies Jans, Kris Van Dijck, Karim Van Overmeire;
Caroline Bastiaens, Jan Durnez, Martine Fournier, Joris Poschet;
Lydia Peeters, Bart Somers;
Yasmine Kherbache, Bruno Tobback;
Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Chris Janssens;
Christian Van Eyken.

Documenten in het dossier:

423 (2014-2015) – Nr. 1: Nota van de Vlaamse Regering
– Nr. 2: Verslag

INHOUD

1. Toelichting door Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding	4
1.1. Acties Binnenlands Bestuur	4
1.2. Acties Inburgering en Integratie	4
1.3. Acties Stedenbeleid	5
1.4. Bestuurszaken	5
2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden	5
2.1. Tussenkoms van Ward Kennes	5
2.2. Tussenkoms van Kurt De Loor	6
2.3. Tussenkoms van Mercedes Van Volcem	6
3. Antwoorden van minister Liesbeth Homans.....	7
Gebruikte afkortingen	8

De Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid besprak op 1 maart 2016 het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2015-2019.

1. Toelichting door Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding

Minister *Liesbeth Homans* merkt op dat in de Commissie bevoegd voor Armoedebestrijding werd afgesproken dat de afzonderlijke acties uit het VAPA die aan een welbepaalde bevoegdheid kunnen worden toegewezen, in de desbetreffende commissies zouden worden behandeld. Voor deze commissie gaat het om de acties inzake Binnenlands Bestuur, Integratie en Inburgering en Stedenbeleid.

1.1. Acties Binnenlands Bestuur

De minister vermeldt het behoud van de groeivoet van het Gemeentefonds op 3,5%. Dit is een belangrijk element naar armoedebestrijding toe, want 15% van de dotatie van het Gemeentefonds wordt onder de gemeenten en de OCMW's verdeeld op basis van een aantal sociale maatstaven. In 2015 werd 348,6 miljoen euro van de 2,3 miljard euro van het Gemeentefonds op die basis verdeeld.

Met de integratie van de OCMW's in de gemeentebesturen wil de Vlaamse Regering een sterker geïntegreerd sociaal beleid voor de inwoners van de gemeente realiseren. Intussen is er vanuit de Federale Regering wel degelijk een voorstel naar de Raad van State gestuurd.

1.2. Acties Inburgering en Integratie

In dit kader zijn er de nieuwe werkvormen die bijdragen tot het doorbreken van de armoede bij personen met een buitenlandse herkomst en de uitwisseling van ervaring stimuleren. Het inburgeringsbeleid streeft naar een aanbod op maat. Maar het is niet evident om bepaalde groepen bij de nieuwkomers te bereiken, zoals laaggeletterde moeders of zestien- tot achttienjarigen. Hierdoor lopen ze een groter risico om in armoede terecht te komen. Daarom worden via AMIF experimentele projecten opgezet waarbij verschillende actoren (inburgering, maar ook welzijn, onderwijs, vrijetijdsaanbod enzovoort) samenwerken om een aanbod uit te werken in functie van de noden van deze doelgroep. Momenteel lopen er acht proeftuinen, met name een in elke provincie en bijkomend een in Antwerpen, Gent en Brussel, dit onder regie van de Agentschappen Integratie en Inburgering. Er gaat een bedrag van 2 miljoen euro mee gepaard.

Het is de bedoeling om de expertise over gekleurde armoede bij eerstelijns werkers te stimuleren. Er wordt ingezet op kennisdeling zodat professionals in eerstelijns werkingen (trajectbegeleiders VDAB, maatschappelijk werkers van CAW's, eerstelijns werkers enzovoort) beter ondersteund zijn bij het dagelijks omgaan met gekleurde armoede. In dit kader zal elke betrokken minister zijn of haar verantwoordelijkheid moeten opnemen. Netwerk tegen Armoede ontwikkelt momenteel een vormingsmodule voor eerstelijns werkers met betrekking tot gekleurde armoede, door middel van actieve participatie van verenigingen die etnisch-culturele minderheden in armoede bereiken. In dit project wordt samengewerkt met de VDAB Mechelen. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur volgt dit project op, stuurt bij waar nodig en neemt de nodige maatregelen zodat de opgebouwde expertise maximaal ingezet en verspreid kan worden. Aan het project is een kostprijs van 30.000 euro verbonden.

Een andere actie betreft het in kaart brengen van de maatschappelijke positie van personen met buitenlandse herkomst. Ook hier zijn er verschillende beleidsdomeinen betrokken, zowel op Vlaams als lokaal niveau. De Vlaamse Migratie- en Integratiemonitor en de Lokale Inburgerings- en Integratiemonitor worden verder geactualiseerd en aangevuld met indicatoren om een goed zicht te hebben op de (achterstands)positie van personen met een buitenlandse herkomst. In 2015 werden de nieuwe edities van VLIM en LIIM gepubliceerd. Op basis van VLIM en LIIM worden de beleidsdomeinen ondersteund in het monitoren van hun eigen beleid ten aanzien van personen met buitenlandse herkomst.

1.3. Acties Stedenbeleid

In 2015 werd een oproep gedaan met het oog op originele en innovatieve projecten die focussen op armoedebestrijding. Er werden subsidies verleend aan vzw's voor innoverende en originele projecten die wonen en leven in de stad aantrekkelijker maken. Hiervoor komen vzw's uit centrumsteden en de VGC in aanmerking. In 2015 lag de klemtoon op armoedebestrijding. Er was een budget van 220.000 mee gemoeid. Acht projecten kregen subsidies in 2015.

1.4. Bestuurszaken

De minister vermeldt tot slot wat men vanuit de sociale dienst van de Vlaamse overheid kan doen voor de eigen personeelsleden. Ook de mensen die werken voor de Vlaamse overheid kunnen immers door bepaalde gebeurtenissen in hun leven in armoede vervallen.

Een individuele bijstand kan worden verleend aan personen die zich in een actieve noodsituatie bevinden. Het kan bijvoorbeeld gaan om het betalen van onbetaalde facturen en het opstellen van afbetalingsplannen om te vermijden dat mensen uit hun huis worden gezet.

Er bestaat een extra financiële ondersteuning voor schoolgaande kinderen uit gezinnen met financiële problemen. Ook is er de huurwaarborg die men vanuit de Vlaamse overheid aan het eigen personeel dat zich in een acute noodsituatie bevindt, kan toekennen. Er kunnen renteloze leningen worden toegestaan, bijvoorbeeld voor personeelsleden die moeite hebben om de studiekosten van hun kinderen te dragen. Er zijn tussenkomsten in de medische kosten mogelijk en er wordt een preventiecampagne inzake schuldoverlast gevoerd. Bedoeling is om de personeelsleden bij te brengen hoe ze op een verstandige manier met hun financiën omgaan.

2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

2.1. Tussenkomst van Ward Kennes

Ward Kennes stelt dat zijn fractie eraan houdt dat het VAPA in elke betrokken commissie aan bod komt. Armoede kan immers vanuit veel invalshoeken worden bestreden. Uit doelstelling 2 blijkt dat de Vlaamse overheid de mensen proactief zal informeren over hun rechten en actief zal toeleiden naar toegankelijke hulp- en dienstverlening. Hierin past ook de integratie van de OCMW's in de gemeenten. In bepaalde middelen leven echter twijfels over deze doelstelling omdat de beoogde integratie drempelverhogend zou kunnen werken. De spreker deelt die bezorgdheid niet omdat het de bedoeling is om het sociaal beleid in het hart van de gemeente te plaatsen. Het is wel nodig om de mensen daar verder van te overtuigen en om de doelgroepen duidelijk te maken dat de dienstverlening bij een geïntegreerd OCMW minimaal van hetzelfde niveau zal zijn. Allicht zit er zelfs een verbetering in als men afstapt van het bipolaire model.

De participatie van mensen in armoede is een belangrijk punt. Het is een feit dat die mensen het in het algemeen moeilijker hebben om hun weg te vinden naar jeugdbewegingen, sportclubs enzovoort. In de mate dat er ook sprake is van armoede geldt dat des te meer voor mensen met een migratieachtergrond. In het VAPA wordt daarom terecht gepleit voor een inburgeringsaanbod op maat, zodat ook personen van buitenlandse herkomst aan de samenleving kunnen participeren. In fiche 01-09-02 gaat het over de beleidsparticipatie van groepen die nu moeilijk bereikt worden. Acht de minister het niet aangewezen om een specifieke actiefiche op te maken om de beleidsparticipatie van mensen met een buitenlandse herkomst te vergroten?

Het Netwerk tegen Armoede merkt op dat de 'gekleurde armoede' enigszins afwezig is in het VAPA. Hoe zal het VAPA concreet inzetten op die gekleurde armoede? De vluchtelingen crisis vandaag brengt extra uitdagingen met zich mee voor de verschillende overheden. Hoe zal het ontstaan van armoede bij deze groep mensen, die met weinig of niets naar hier is gekomen, kunnen worden voorkomen?

In het VAPA wordt gesteld dat de lokale besturen een belangrijke partner zijn in de strijd tegen de armoede. Hoe zal de Vlaamse Regering de lokale besturen verder ondersteunen bij de aanpak van de armoedeproblematiek? Hoe kunnen de lokale besturen specifiek voor wat het voorkomen van armoede betreft ondersteund worden? Krijgt ook de armoede in de plattelandsgemeenten de nodige aandacht?

2.2. Tussenkost van Kurt De Loor

Voor *Kurt De Loor* is armoedebestrijding een sectoroverschrijdend en horizontaal verhaal, zodat het logisch is dat het VAPA ook in deze commissie wordt besproken. De lokale besturen zijn het eerste aanspreekpunt inzake armoedebestrijding. De gemeenten en OCMW's worden als eerste geconfronteerd met armoede. De lokale besturen moeten dan ook blijvend worden ondersteund in de aanpak van armoede.

De spreker heeft bedenkingen bij de actie rond de 3,5% groeivoet van het Gemeentefonds. Die groeivoet wordt telkens als een soort passe-partout bovengehaald en neemt blijkbaar de vorm aan van een toversleutel die op tal van uitdagingen een antwoord moet bieden. Nochtans is die groeivoet decretaal verankerd, wat op zich een goede zaak is. De minister heeft het echter niet gehad over de sectorsubsidies voor armoede die niet meer geïndexeerd zullen worden en waarop de groeivoet dus niet van toepassing is.

De integratie van de OCMW's in de gemeentebesturen wordt tot op heden te eenzijdig vanuit bestuurlijk oogpunt benaderd. Zonder enige vorm van evaluatie worden de OCMW's van tafel geveegd. Dat is een gemiste kans. Voor sp.a is het cruciaal dat het lokaal sociaal beleid wordt versterkt.

De minister heeft verwezen naar de sociale dienst van de Vlaamse overheid. Het is positief dat daar blijvend op wordt ingezet. Mensen die in probleemsituaties terecht komen, zitten vaak in een vicieuze cirkel. De werkgever kan dan ook een rol spelen om zo snel mogelijk uit die moeilijke positie te geraken.

2.3. Tussenkost van Mercedes Van Volcem

Mercedes Van Volcem vraagt wat de minister precies wenst te wijzigen aan de Integratiemonitor. Zijn er reeds experimentele projecten effectief opgestart?

Momenteel is het zo dat asielzoekers vaak blijven zitten in tijdelijke opvangcentra zoals in Sijsele en dat er te weinig doorstroming is naar de reguliere huisvestingsmarkt. Heeft de minister zicht op de doorstroming van asielzoekers naar de private woningmarkt? Wat zal de minister doen om het aanbod te stimuleren?

Nadia Sminate merkt hierbij op dat het niet de bedoeling kan zijn om in deze commissie onderwerpen aan te brengen die niet tot haar bevoegdheden behoren.

3. Antwoorden van minister Liesbeth Homans

Minister *Liesbeth Homans* stelt dat haar toelichting zich beperkte tot de acties uit het VAPA. De inkanteling van de sectorale subsidies in het Gemeentefonds was geen actie in het kader van het VAPA en kwam hierbij dan ook niet ter sprake.

Er wordt al ingezet op de beleidsparticipatie van mensen met een vreemde herkomst. Men heeft wel vastgesteld dat dit niet altijd even succesvol was. Vandaar heeft men een onderzoek besteld dat moet aangeven op welke vlakken er verbetering mogelijk is.

Terecht werd gesteld dat de lokale besturen ondersteund moeten worden in het kader van de preventie van armoede. Hier is een opdracht weggelegd voor diverse ministers, maar zeker ook voor het middenveld dat subsidies ontvangt om bepaalde taken op zich te nemen (bijvoorbeeld CAW's en Samenlevingsopbouw). In deze is ook de financiering van de OCMW's erg belangrijk, maar dit gebeurt door het federale niveau.

Vanuit haar bevoegdheid Armoedebestrijding heeft de minister middelen vrijgemaakt in het kader van de preventie van uithuiszetting. Voorkomen is altijd beter dan genezen.

Het aanbrengen van wijzigingen aan de Integratiemonitor gebeurt op basis van een continu proces. Aanbevelingen die de monitor nog kunnen verbeteren, worden zeker verwerkt. Dit hoeft niet op vaste momenten te gebeuren, maar kan telkens als er een goede insteek wordt gegeven.

De minister stelt voor de huisvestingsproblematiek van de vluchtelingen te behandelen in de commissie bevoegd voor Wonen, waar op korte termijn enkele vragen om uitleg over dit thema worden behandeld.

Mercedes Van Volcem reageert op dit laatste dat vluchtelingen pas geïntegreerd kunnen geraken als ze ook geïntegreerd zijn op de huisvestingsmarkt. Zolang ze bijeenzitten in een enclave verloopt hun integratie veel moeilijker. Vandaar is een doorstroming naar de reguliere huisvestingsmarkt belangrijk.

Mercedes VAN VOLCEM,
voorzitter

Nadia SMINATE,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AMIF	Asiel-, Migratie- en Integratiefonds
CAW	centrum algemeen welzijnswerk
LIIM	Lokale Inburgerings- en Integratiemonitor
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
VAPA	Vlaams Actieplan Armoedebestrijding
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie
VLIM	Vlaamse Migratie- en Integratiemonitor
vzw	vereniging zonder winstoogmerk